

együttesben. A legfiatalabb Boros István — ő annak idején még nem volt ott az Egész társaságban — biztató ígéret, aki érezhetően bizonyos letisztulási folyamat előtt áll, költészete azonban máris markánsan keresi a kibontakozás útjait.

A még „kötetnélküliek” bemutatkozása után másnap a József Attila Tudományegyetem aulájában meghívott fővárosi költők és előadóművészek adtak megkülönböztetett súlyt az irodalmi estnek. Az elnökségben ott ült Garai Gábor, Demény Ottó, Andrásy Lajos és Papp Lajos, valamint a megnyitót tartó Mocsár Gábor és a bevezető előadást elmondó dr. Tamás Attila. Az ünnepi műsor meleg hangulatú, személyes és közvetett költő olvasó találkozóvá emelkedett, melyben a mai magyar líra néhány képviselőjének (Simon Istvánnak, Juhász Ferencnek, Nagy Lászlónak, Vas Istvánnak és Szécsi Margitnak) nekrológjai „ideidézték” József Attila szellemének „hevét s nevét” is. Ugyancsak közvetett találkozás volt Csanády Jánossal — akinek különösen A móló tengerén című verse tetszett — és Váci Mihállyal, a Szabadság, tégy gazdaggá minket című költemény szerzőjével.

A jelenlevők közül Garai Gábor elsősorban realiztikus képeivel, hűvösebb, tárgyilagos lényeglátással mutatkozott be. Demény Ottónál viszont inkább ott éreztünk dinamizmust, ahol a hangulatiság lehetősége jobban szárnyára engedte költői fantáziáját. Elsősorban az És mégis hozzám hajoltál című versre gondolunk. A szegedi költők közül Andrásy Lajos ezúttal is bátran vállalta a több arcú bemutatkozás veszélyeit, a „politizáló” lírától az intim szerelmi interieur-ig, majd ezen is túl a „költészet szép játékaig”. Papp Lajos változatlanul konzekvens őszinteségével hat. Mindent magyarázó, következetes gondolatvezetéssel verseit olykor a próza határait is elkalandoztatja, ami feltétlenül tágabb lehetőséget biztosít a tartalomban rejlő összefüggések több síkú analizéséhez. Ennek ellenére legszebb sikerét mégis a könnyed-dallamos Aranyeső című verse aratta, s ez azt mutatja, hogy az ilyen jellegű poézis is őszintén sajátja.

A műsorban fővárosi és szegedi előadóművészek segítették közelebb a költészetet a közönséghez: Bánki Zsuzsa, Horváth Ferenc, Miklós Klára és Pápai Erzsi. Az est rendezője Versényi Ida volt.

NIKOLÉNYI ISTVÁN

SZERZŐI ESTEK

Márciusban két alkalommal is közönség elé léptek a szegedi fiatal irodalmárok. Az Egyetemi Alkotó Kör március 23-án rendezett matinéit tíz szerző műveiből. Ez jó jel, a régi alkotó kör megszűnése után újra összevervélődött egy gárda, amelyiknek első föllépéséből még nagyon kevesre lehet következtetni, de vannak, és elindultak. Most nemcsak azért térünk vissza itt az Egyetemi Alkotó Kör szereplésére, mert örömmel hallgattuk Gróf József, Boros József, Oláh Eva verseit, Bistey András (egyetlen prózát író szerző!) novelláját. Az természetes, hogy a költők még nagyon gyakran József Attila, Radnóti vagy Juhász Ferenc nyelvén beszélnek, de reményre biztat, hogy az említettek már önmagukat is föl-fölvillantják műveikben. Inkább arra szeretnénk föl hívní az alkotó kör figyelmét, hogy az ilyen együttes szereplés sajnos sokszor menedéke a dilettantizmusnak is. Pedig a gyöngö művecskékké szereplők egy része irodalom szakos hallgató, tehát a szakmájukban kéznél van a jó művek mérceje, csak sajnos magukkal szemben nem alkalmazzák. A „körörsdi” és „egyletesdi” mindig a kezdők és dilettánsok menedéke volt. Ott kezdődött az igazi tehetség próbája, amikor földobta ennek az önképzőkörnek kötelét. A tehetség kiszökött mindig innen, a dilettáns jól érezte itt magát, és még ötvenéves korában is föltüntette névjegyén az alkotó körhöz való tartozását. Az Egyetemi Alkotó Kör lehetőségeinek jobb kihasználása csak erősebb önbírálattal lehetséges.

A másik szerzői est Kelemen Jánosé és Veres Miklósaé volt. Az előbbi még egyetemi hallgató, szerepelt is a főnti esten. Minden enyhítő vagy megszorító jelező nélkül írjuk le, hogy fiatal költők. A versek fölolvását követő vita igazolta, hogy itt már művekről van szó. Mindkét szerző még sok műveltségjelmezőtől terhes írást hozott hallgatói elé, de olyan karakterisztikus önállóságot mutató két fiatal alkotóról van szó, hogy érdemes figyelni rájuk.

Ez utóbbi eset a Délmagyarországi Ifröcsoport rendezte.

EGYETEMISTÁK ÉS FŐISKOLÁSOK MŰVÉSZETI FESZTIVALJA

Az Antigone alkotójának szavait idézte dr. Gombár József, a KISZ KB egyetemi és főiskolai osztályvezetője ünnepi beszédében — az emberről, aki mindennél csodálatosabb, az Országos Egyetemi és Főiskolai Művészeti Fesztivál megnyitóján.

A drámai alkotásokkal színre lépő egyetemi színpadok között kiemelkedő teljesítményt nyújtott a Budapesti Orvostudományi Egyetem Timár József Irodalmi Színpada és a JATE Egyetemi Színpada. A budapesti együttes Ezio d'Errico sokat vitatott egyfelvonásosával. A pad-dal lépett színre. Rendezőjük, Márton László fő érdeme a végig egységes játékmód megtartása, annak a monotonitásával — közömbösségünkben — mégis felrázó hangulatnak a következetes alkalmazása, melynek szürkesége mögül még jobban szemünkbe tűntek a szörnyetegeket formáló kor iszonyatos árnyékai. A visszafolyottság néha túlzott volt, de a tehetőség színészek — különösen a Mite-i alakító Brasnó Klára és Tóth Miklós Fia-talemberek elhitették velünk indokoltágát. A Szegedi Egyetemi Színpad — Paál István rendező ezúttal valóban hibátlan munkájának eredményeképpen — egészen kiváló kvalitásokat csillogtató előadást produkált Slawomir Mrozek: Piotr Ohey mártíromsága című darabjának bemutatóján. A groteszk öletet sok szellemesség mellett végig érezhető szatirikus vezérfonal vitte tovább. Virtuóz rendezői és színészi megoldások nem maradtak meg a felszínen — ami Mrozek-előadásoknál nagyon könnyen előfordulhat —, hanem korszerű színházat produkáltak. A rendező mellett ebben legnagyobb szerepe a nagyszerűen játszó Török Virágnak, a jó karakterfigurát teremtő Nagy Zoltánnak, valamint a címszereplő Racsmány Mihálynak volt.

Az említett két együttes mellett a zsűri még két Irodalmi Színpadnak adott kiemelt arany fokozatot: a Gödöllői Agrártudományi Egyetem Irodalmi Színpadának és a Budapesti Műszaki Egyetem Irodalmi Színpadának.

Ruszt József rendezésében mutatta be az Budapesti Eötvös Loránd Tudományegyetem Univeritas Együttese Hubay Miklós A Szifinx című drámáját, amelynek ősbemutatója éppen itt volt. decemberben. Szegeden — most más rendezői elv alapján kitűnő előadást teremtve. Az Egyesített Tiszti Iskola Irodalmi Színpada „A művelhető csillagokig” címmel magyar és világirodalmi szemelvények jól sikerült egybeválogatásával mutatta be az ember természet elleni harcának korunkban a megvalósítás küszöbére ért vállalkozását. A Debreceni Orvostudományi Egyetem színjátsoi. „A bűvésznas”-ról, az anyagnak életet adó emherről vallottak, a Budapesti Kertészeti és Szőlészeti Főiskola Irodalmi Színpadának tagjai Húsz év címmel hazánk felszabadulása óta íródo történelmének irodalmi dokumentumait szóaltatták meg. Hasonló alapanyagból alkotott sikeres irodalmi műsort a Budapesti EKME Irodalmi Színpada. A Soproni Erdészeti és Faipari Egyetem nevéhez, amely a fentiekhez hasonlóan arany fokozatot ért el. A nyílt tengeren című Mrozek-darab bemutatása fűződik. Nagy sikert aratott bemutatójuk, jól használta ki a mű helyzetkomikumát, a szegediekkel szemben azonban csupán a befeljező jelenetek mutatták, hogy a mrozeki lényeg megértésére is törekedtek. Volt különben a fesztiválon egy harmadik Mrozek-bemutató is — versenyen kívül — ez az EKME Fenestra együttesének nevéhez fűződik, akik a Mulságot adták elő.

Két klasszikus mű (Euripidesz: Iphigenia Aulisban, illetve Iphigenia a tauroszok földjén), számos modern szerző (Siegfried Lenz, Max Frisch) neve fémjelzte a további bemutatókat; sok szimpatikus irodalmi összeállítás (Sádsi riport, Új vallomás stb.) hangzott el a három nap során. Versenyen kívül láthatuk a Szegedi Egyetemi Színpad Tennessee Williams-bemutatóját (Ez a ház bontásra vár) a hődmezővásárhelyi katonák előadásában Robert Merle Szifisz és a halál című művét, és nem utolsósorban az egyetlen külföldi résztvevő, a greifswaldi Ernst-Moritz-Arndt Universitát színjátsoinak Moritaten Lieder-ekből, rémballadákiból összeállított, a nyelvi nehézségeket dallal és jó értelemben vett játékosággal áthidaló irodalmi műsort. Szavak és prózamonók adták elő a magyar és világirodalom legszebb verseit, és ünnepekny művészeti csoportok sok tehetséget bemutató képeiből rendezett kiállítás színesítette az ünnepségsorozatot, amely ismét arról tanúskodott, hogy főiskolánk és egyetemünk hallgatóinak érdeklődése túlnyúl a szakma keretein, és komoly szerepet játszik az egyetemi városok és az egész ország kulturális életében.

V. M.

KITÜNTETÉSEK

Örömmel olvastuk a folszabadulási ünnepségeken kiosztott művészeti díjasok névsorában számos magyar író nevét, az életmű gazdagságát élénk táro idősebb prózaíróét éppúgy, mint az első két-három kötetnél tartó fiatalokét. Nevüket a napi sajtó közölte, ennyi idő távolából nem szükséges megismételniünk. Köszönetünkkel is jócskán elkéstünk, megtesszük most. De e pár sorral nem e. z szeretnénk figyelmeztetni. A kitüntettek (reméljük!) megbocsátják nekünk, hogy művészi munkájuk elismerésének ünnepeies alkalmát másra használjuk föl, mint az ünneplésre. De csak az alkalomról, a kitüntetésről lesz szó, nem a kitüntetettokről. Nem vonjuk kétségbe a díjakat odaítélő bizottságok munkájának alaposágát. Ezt nagyon szeretnénk hangsúlyozni. De megjegyezzük azt, hogy egy kicsit mindig a meglepetés erejével hatnak ezek a díjazások, hiszen a közvélemény csak a kiosztás pillanatában értesül róluk. Nem lenne-e jobb módszer az, amit a Szovjetunióban már régebben csinálnak: a kitüntetésre javasoltak listáját széles közvélemény elé bocsátják, és ennek a közvéleménynek nagy sajtóvisszhangot biztosítanak. Így nemcsak a szakfolyóiratok, irodalmi lapok belső bizottságok elé, a kérdéssal alkotók irodalomkritikai értékelése kerül a díjat osztó bizottságok elé. A nagyobb számú jelöltből kiválogatott díjazottak jutalmazásánál jobban kitűnnék, hogy az ítélő fórum milyen szempontokat vett figyelembe, kiket, miért sorolt előbbre stb. A mostani sajtóbeli közlések eléggé számszavúan adnak megokolást a díjak odaítéléséről. Jól tudjuk, hogy ennek a szélesebb körű vitára bocsátott előszűrésnek komoly közgondolkodásbeli előfeltételei vannak. Epp ezért fejezzük be jegyzetünket kérdéssel: vajon nem érkezünk-e már el az ilyesfajta megbízható vagy legalábbis sok tanulsággal járó szélesebb társadalmi zsűrizés lehetőségéhez, egy magasabb szintű demokratikus közgondolkodáshoz?